

PROPRIETAR — DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

conform regulamen. de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Altă școală!

(+) Cetatea Cărtii, dela îmbinarea Târnavelor, după o vară lungă și apăsătoare, e din nou în plină fterbere. Roiuri-roiuiri sosesc, din toate părțile pământului românesc, băieți și fete, la vetrele-i de lumină. La porțile tuturor scoalelor din ctitoria lui Inochentie Micu întâlnești părinți îngândurați și odrasle de o voinție cu umbre ce nu pot fi tănuite. — E multă jale în inimi și multe neguri în priviri la acest început de nou an școlar. Și cei bătrâni și cei tineri își au pricinile lor să simțească și să gândească așa cum simțese și cum gândesc când privesc prezentul, ori încearcă să prindă icoana viitorului.

Cu toate acestea nu-i îngăduit să ne pierdem nădejdea. Suntem greu încercați de soarte. E adevărat. Dar e adevărat și aceea că din pățania cumplită de acum putem învăța mult. Și trebuie să învățăm, fiindcă altfel suntem sortiiți pieririi în urma păcătoșeniei proprii.

Cel dintâi lucru pe care trebuie să-l facem acum a reforma școlară. Reazimul nădejdelor de mai bine din ziua de mâine e o generație nouă, sănătoasă sufletește mai presus de toate. Mens agitat molem. Sufletul e acela care cârmuește materia. Bruta plină de vigoare fizică tot numai brută rămâne și toate faptele și înfăptuirile ei poartă stigmatul laboratorului lăuntric, în care s'au plămădit și din care au ieșit. Faptul că insul cutare e o enciclopedie ambulaută — fie chiar și relativ exactă în informațiile sale — nu schimbă situația. Ba un civilizată fără cultură sufletească e un blestem cu atât mai mare pentru lumea în care se va învârti, și pentru toată sfera ce va sta cumva sub puterea și înrâurirea lui. Dacă viața noastră socială e înfiată, și dacă viața națională ne este atât de primejduită, asta este pentru că școala pe care o cunoaștem ne-a dat atât de multe exemple tari în arta de a-și îngriji mușchii, de a se sclivisi și de a se produce și cu fraze măestrite, dar lipsite de suportul unei înalte, curate și neînduplecate conștiințe morale categoric creștine. Avem un așa mare debit de secături entuziaste și maleabile, că am putea împrumuta întregului continent.

Structura școlii viitoare trebuie să fie alta ca a celei de până acum; trebuie să fie profund și integral creștină, începând dela grădinița de copii și dela școala primară și până la universitate. Suntem de perfect acord cu d. I. Nisipeanu, prof. univ., care notează în „Universul” că „școala românească trebuie să se întemeieze pe filosofia spiritualistă, impletită cu morala creștină.” Asta pentru că, după cum susține acelaș: „Viața poporului român a apărut și s'a dezvoltat în atmosfera spiritualismului creștin. — Naționalitatea română și creștinismul au format dealungul

Căi ale bunului păstor

Suntem martorii unei discuții polemice, în coloanele „Unitii”, cu privire la așa numitele „metode noi în pastorație.” O discuție, incontestabil folositoare. În orice caz, problema e de-o actualitate mare și-a trezit, cred, interesul tuturor fraților preoți.

Hotărît lucru, oricât am vrea să ascundem, azi se remarcă în biserica noastră două curente în privința modului de pastorație. Primei categorii — să le zicem, a „tradiționaliștilor” — aparțin adepții principiului: să nu se introducă absolut nimic din practicile de pietism străine, ori de unde ar veni, — chiar și dela Roma. Aceștia susțin, că practicile religioase importate nu aduc vre-un folos, ba sunt dăunătoare și sunt contrare spiritului bisericii noastre române unite.

Se susține că nu avem nevoie de introducerea nici unei slujbe străine, deoarece noi avem destule și nu le putem utiliza în orice împrejurare.

De cealaltă parte — să le zicem „progresiști” — sunt aceia, cari cred, că introducerea unor practici de pietate, alcătuite pentru anumite scopuri și împrejurări bine precizate, cât și pentru anumite nevoi ale vremurilor actuale, favorizează progresul spiritual și ridică viața sufletească a credincioșilor, la culmi înalte. Această grupă e reprezentată în deosebi de elemente tinere, entuziaste, dornice de a vedea rezultatul pastorației imediat.

Cred însă, că marea majoritate a preoților noastre nu s'ar putea încadra exclusiv într'o grupă sau alta. Problemele pastorale variază atât de mult dela parohie la parohie, încât aplicarea rigidă a unui plan elaborat de unul care nu cunoaște situația locală, înseamnă pierdere de vreme pur și simplu. Preotul este medicul sufletelor. Și numai atunci poate aplica o rețetă, când cunoaște boala în toate manifestările ei. De mulțori, ceea ce face vecinul, nu pot face și eu. Am însă libertatea să încerc.

veacurilor, realități aproape identice. angajate într'o intimă armonie, ași putea zice într'o permanentă și organică osmoză.”

De aproape două veacuri școlile Blajului aceasta au făcut-o: au crescut generații după generații în spiritul celei mai înalte filozofii spiritualiste, impletită cu cea mai curată morală creștină. Și așa vor purcede câtă vreme Blajul va mai fi Blaj român și unit. Ne-ar plăcea însă să se facă la fel în toate școlile de pe tot întinsul pământului românesc. Atunci nici porțile iadului nu ne-ar birui. Dimpotrivă: scumpa noastră Românie etern ar înflori.

Este adevărat, că în comora ritului nostru oriental avem atâtea perle, încât chiar latinii le-au îndrăgit, unii din ei oficiind slujbe în ritul oriental, fără însă să se alarmeze cineva sau să se teamă de o „grecizare.” De ce să ne fie oprit a utiliza toate mijloacele pe cari le credem potrivite la promovarea unei vieți sufletești mai înalte? Mărturisesc mulți frați preoți, că unele slujbe zise latinizante plac mult credincioșilor, prin scurțimea lor, prin muzica lor și prin misterul ce se degajează din săvârșirea lor. Și atunci, dacă observ, spre pildă, că în parohia vecină, lumea participă în massă seara la „Binecuvântarea euharistică” sau că întreaga asistență cântă Rozarul cu multă căldură și însuflețire, de ce să nu încerc și eu în parohia mea asemenea practici, cari nu numai că nu strică întru nimic „rânduiala veche”, dar apropie mai mult pe credincioși de Mântuitorul? Mai ales acum, când multora li se pare că prea mult timp le răpește un serviciu divin mai lung.

Cine a avut vre-odată ocazie să asiste la un rozar săvârșit de părinții basiliani dela Obreja, sau dela Bixad, a putut vedea câtă lume și cu ce însuflețire participă la minunata slujbă. Vin dela câmp, unii nici nu merg până acasă, lăsându-și sapa sau secera la ușa bisericii, și intră, luând parte activă la ceea ce se întâmplă aici. Și apoi când auzi un „rozar” cântat de întreaga asistență: bărbați, femei, copii, vrând-nevrând, te duci cu mintea la însuflețirea primelor veacuri ale creștinismului.

Că multe din aceste practici „latinizante” își au temeiul și originea răsăriteană, cu atât mai bine. Atunci de ce să nu le adopte acela, care știe cât folos sufletește pot aduce credincioșilor? De ce atâta sectarism? De ce nu ar fi bună o rugăciune sau o „rânduială” făcută de un sfânt apusean, mai ales când aceasta ar fi adaptată unor împrejurări cu totul noi? Dacă sf. Ioan Gurădeaur, Ion Damaschinul, Efrem Sirul și alții, vechi compozitori de rugăciuni frumoase, n'au avut prilejul să compună rugăciuni pentru cei cari călătoresc cu trenul sau cu avionul, de ce n'am primi o rugăciune, compusă de un papă sau un episcop, care are în vedere și aceste suflete? Prin aceasta ne-am părăsit ritul? Sau l-am impestrițat ca lucruri inutile?

Practicile acestea pii, după modestă mea părere, nu tind la reformarea sau la înăbușirea ritului nostru oriental. Acesta rămâne intact. Și așa e bine. Aceste „slujbe”, nu sunt și nici nu pot fi generalizate. Doar acolo unde nevoia o cere. Și nu văd într'asta nici un rău. Natural să nu se abuzeze. Nici aceea nu e

ingăduit, ca fiecare să-și compună „slujba” care o vrea el, sau să ia fără nici o normă rândueii străine, ori să înlocuiască complect îndatoririle tipiconale, prevăzute de canoanele bisericii. Şapoi, un cuvânt ca o sută, pentru „tradiţionalişti” ca şi pentru „progresişti”:

Omne quod est nimium, vertitur in vitium.

Pr. M. Socaciu

Dela Asociaţia foştilor elevi ai Blajului. Publicăm în continuare înscrierile făcute până în prezent:

Adesiune. Subsemnaţii, absolvenţi ai Liceului „Sf. Vasile” din Blaj, seria 1888, întruniţi la Blaj în ziua de 29 Iunie 1938, după 50 de ani dela terminarea cursurilor liceale, văzând scopurile frumoase pe care le urmăreşte nou înfiinţata „Asociaţiune a foştilor elevi ai Blajului” ne înscriem ca membri ai ei. — **Blaj**, 29 Iunie 1938. **Dr. Ilie Dăianu**, protopop ortodox-unit (Cluj, Str. Regală). **Gr. V. Fodorean**, (Turda, Str. Traian 33). **Vasile Moraru**, (Cluj, Str. Gelu).

Adesiune. Subsemnaţii, absolvenţi ai Şcolii normale de învăţători din Blaj, seria 1907-1908, întruniţi după 30 de ani dela absolvirea şcolii, în ziua de 27 Iunie 1938, la Blaj, am luat cunoştinţă de înfiinţarea „Asociaţiei foştilor elevi ai Blajului” şi înţelegem să fim membri ai acestei asociaţii, dat fiind scopul frumos pe care îl urmăreşte. **Blaj**, 27 Iunie 1938. **Mihail Hurducaci**, profesor, Cluj. **Emanoil Munteanu**, inv. director, Aiudul de sus; **Ioan Jidveian**, inv. dir. Cluj. **Emil Cheşcheş**, inv. dir. Aiud. **Victor Băcilă**, preot, inv. Baia Mare. **Atanasie Botezan**, inv. dir. Luduş. **Gregoriu Dordai**, dir. şcol. Turda.

Adesiune. Subsemnaţii, absolvenţi ai Liceului „Sf. Vasile” din Blaj, seria anului 1908-1909, întruniţi după 30 de ani dela absolvirea liceului la Blaj, în ziua de 26 Iunie 1939, ne dăm adesiunea şi ne înscriem ca membri ai Asociaţiei foştilor elevi ai Blajului. — **Iosif Bucur**, dir. Adm. Centr. Cap. Blaj; **Ioan Magda**, notar, Codlea; **Dr. Iuliu Ciobanu**, insp. gral zoot. Alba Iulia; **Nicolae Creţiu**, protopop, Aiud; **Teofil Hossu**, preot, Miclaş; **Dr. Aurel**

Deacu, preot, Aleşd; **Dr. Ştefan Oniga**, preot, Satu Mare; **Ctin Tatu**, preot, Sângătin-Sibiu; **Ioan Crăciuneanu**, preot, Valea Lungă; **Vasile Devan**, preot, Lipova; **Emil Tatar**, protopop, Diciosânmărtin; **Demetriu Marian**, Oradea.

„Să ne întoarcem la Dumnezeu şi la Naţiune”

Dumnezeu să-l ţină sănătos, şi să-i ajute cu darul, cu harul şi cu binecuvântarea Sa Dlul General I. Antonescu pentru următoarele pricini:

1. Fiindcă, deşi de o mare înălţime morală, a suferit atâta şi atâtea.
2. Fiindcă a avut norocul să ajungă unde a ajuns şi să scape ţara şi naţia noastră, de cea mai grea încercare, şi tocmai în clipa când abia mai putea să fie scăpată, de tirănia jidovească şi 3: Din pricină că, preţuind într'adevărata ei valoare ţara şi naţia noastră, preţuieşte şi personalităţile reprezentative ale acestei ţări, nu le îndepărtează, inutilizându-le şi băgând ţara în primejdie. Orice sistem de guvernământ ar întrebuiţa, când porneşte dela concepţia, de Dumnezeu insuflată că „*Naţiunea va trece totdeauna înaintea Regelui şi Regele, atâta timp cât se va menţine şi încadra în interesele superioare ale Naţiunii, va avea sprijinul acestora*” (comunicatul prezidenţiei de consiliu privitor la abdicarea Regelui Carol II); sântem siguri şi mulţumim lui Dumnezeu că ţara a încăput pe mâini bune. Regii sânt, pot fi nemuritori, dacă sânt cum e cazul cu Ludovic XIV, cei dintâi servitori ai ţării lor, nu asupritori şi împilatori de primul rang, sau asasini, şi numai dacă jertfindu-se pre dânsii îşi servesc naţia; dacă sânt însă nişte imunzi aventurieri, nişte ticăloşi ai cinismului şi ai nepăsării, sânt nişte biete epave, pe cari sbuciumările la cari supun naţia îi aruncă în prăpastia pierzării, chiar dacă sânt sau se cred deştepti.

După nenorocirea cu Basarabia, şi cea-laltă nenorocire cu Transilvania, d. general

Antonescu ne-a dat siguranţa de noi înşine şi ne-a mai dat încă ceva, nouă contemporanilor ţării acesteia şi urmaşilor ei, *ne-a redat pe Maniu*, în ipostasa aceea în care Dumnezeu l-a dăruit şi l-a trimis naţiei noastre, ca om politic; ca cel mai mare om politic al acestor zile.

Ostracizatul palatului, şi mai ales al F. R. N. (= fantezia regelui necăpuit), ocupă în viaţa naţiei noastre, locul de cel mai mare om politic de când a început a face politică, şi ne îndoiios dela moartea lui Ionel Brătianu, căruia nimenia nu-i poate tăgădui eminentele servicii făcute naţiei în războiul de întregire. Capabil, valoare morală indubitabilă şi din punct de vedere al concepţiei (principiul moralei creştine) şi dintr'al purtării: Nu s'a în-surat, fiindcă naţia a voit şi a lucrat să şi facă mirele ei; şi-a sacrificat familia ca să servească mai cu foc naţia, nu cum s'ieră un Prostănache al Mitropolitului, un mehenghiu apolitic şi zăltugă scriitoricească, că n'a fost în stare să-şi creeze un cămin familiar, vrednic şi omenos, cum România n'ce mai avut şi poate nu are nici astăzi. N'a fost lăsat să munciască, n'a fost folosit, n'a fost ascultat. Lui Goga, care a scris celebrul articol „A plecat şi Maniu”, dacă asculta de Maniu nu i s'ar fi tras moartea din guvernul de le-huză. Nici chiar partidul său nu l-a secundat cum trebuia, fiindcă nu l-a ascultat: La 1930 trebuia să primească într'alte condiţiuni pac Irodul din iad, cum îi zice tatăl căpitanului. Dacă se perfecta contractul cu Skoda la 1930 am fi avut şi armamentul trebuincios, pe un preţ prietenesc şi am fi avut şi Banca Agricultorilor cu 2.000.000.000.000, dintre care unul subscris de Skoda, Maniu o făcea, cum a făcut stabilizarea şi C. E. C.-ul. Dacă după combinaţia din alegeri cu Căpitanul, când acesta a dovedit de facto, că ştie să facă politică, ar fi fost chemat la putere Maniu, garda ar fi fost încadrată şi politica ei pusă la cercare. Gardiştii ar fi câştigat elementară şlefuire politică, uzagiul trebuincios oricărui om politic, şi ţara ar fi fost cruţată, pentru ea, pentru ochii lumii, pentru istorie, dacă

Foia „Unirii”

Clara pacta

Fie-mi permis, ca unui simplu spectator faţă de discuţia în jurul iconiţelor sf. Inimi alui Isus Hristos, să răspund cu înseşi cuvintele de încheiere ale unui „cetitor.”

Din cele scrise româneşte, după modesta mea părere, nu e vorbă de nici o deosebire esenţială de vederi în ce priveşte cinstirea sf. Inimi. Nici nu poate fi vorbă. Doar suntem creştini catolici, cari toată nădejdea ne-o punem în Isus Hristos, oricum ar fi icoana, ce reprezintă această Faţă Dumnezeiască. La mijloc poate fi cel mult o mică neînţelegere, provenită din tonul şi accentul, cu care şi-a prezentat o parte sau alta părerea proprie. Se poate, că elanul impulsiv al unuia ar „vrea” răspândit cât mai repede cultul sf. Inimi şi la Români, de-aşa, cât toată nădejdea zilei de azi şi de mâine să fie îndreptată în mod conştient spre Mântuitorul Nostru.

E deosebire însă între a „vrea” ca om şi între a lăsa, tot ca om, toate numai în voia lui Dumnezeu. Unii sunt cei cari seamănă şi alţii cari seceră şi culeg roadele osteneţii altora. Astfel şi preoţii în slăvirea lui Isus se adresează Inimei Lui Sfinte, înaintea căreia

se prostern adorând-o şi îndeamnă pe credincioşi să facă asemenea prin cuvintele: „Toată viaţa noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.”

În privinţa aceasta nu e nici o deosebire. Divergenţa e în altă parte. Şi pe tot dreptul. Doar biserica noastră, ca orice societate, îşi are bine fixate cadrele până în cele mai mici detalii, între cari fiecare poate activa de-aşa, cât să strângă în jurul său pe toţi, câţi vreau să-şi mântuiască sufletul. Deci trebuie ţinut seama şi de uniformitatea în manifestările externe. E înălţătoare, estetică şi educativă unitatea în toate. Chiar şi în întrebuiţarea aceluiaşi mijloace, cari contribuie la mântuirea sufletelor. Mai ales, când le avem din belşug. Şi sunt acestea mijloace nu numai capabile, dar întrebuiţându-le cu evlavie, promptitudine şi zel preoţesc, atrag sufletele în aşa măsură cât, prinse în vraja lor, se simt vrăjite, înălţate şi mulţumite.

Nici nu e mirare, când liturgia zilnică, însăratul variat, paraclisele şi acatistele lunare, dupăcinarele mare şi mic, rostite cu precizie, orele canonice, mieznoptorul etc., şi atâtea alte rugăciuni publice şi variate, rânduite de sf. Maică Biserica sunt în stare să satisfacă cerinţele sufletesti ale celui mai avid credincios după o viaţă religioasă superioară, menită a-l transporta în sferele cereşti. Numai în execuţia acestor slujbe trebuie să transpire

o evlavie adâncă, o punctualitate bazată pe sinceritate şi esteticul în toate, provenit din convingerea, că preotul îndeplineşte o misiune cerească. În cazul acesta totul atrage înalţă, linişteşte şi chiar vrăjeşte.

Natural, că oficierea regulată a acestor servicii divine merită cel puţin 2 ore la zi, afară de timpul de lipsă unei bune pregătiri pentru mărturisire şi sf. Liturghie. Dar şi aceea e adevărat, că preotul prins odată în exerciţiul acestor slujbe, mai târziu nu se poate sustrage îndeplinirii lor fără a zdruncina încredincioşi liniştea, mângăerea şi dragostea faţă de cele sfinte. În cazul acesta mai bine să nu se înceapă anumite slujbe, decât începându-le să fie lăsate baltă.

A rămânea deci pe lângă serviciile ce avem şi a le lăsa neutilizate, umblând după altele, cari par a fi mai la modă, nu înseamnă bizantinism. Cel mult evităm o babilonie în oficierea slujbelor.

Doar, aşa cred, că noi uniţii, n'am putut ajunge până acum nici la o unitate în servirea sf. liturghii, împreună cu o predică bine lămuritoare nelipsită, a Ineratului etc. şi atunci cum să trecem la alte servicii divine, fără a ne expune unei situaţii de labirint, care şi-aşa nu va da rezultatele scontate?!

În concret: Unii ţin postul sf. Antonie Marţia şi uită de obligativitatea de-a posti Miercurea şi Vinerea, spunând că mănăca

entru istoricii isticri, cari închid ochii sau u văd, cruțată de „omourile mișelești și ex- rminările fără judecată, a atător tineri și de răpastia de neînlăturat dintre Suveran și nație.“

Și am fi fost cruțați și cruțată țara de opârțirile impuse și consimțite de politica abă a regimului de stupefianți politici care i stupefiat și țara și o lume întreagă, cu in- rria, cu inconștiența și tâlhăriile lor.

Dar oricât am pierdut și oricât am fi at pierdut, dacă nu scăpam de tirănia ju- o-francmasonică, totuși Dumnezeu și noua rmuire ne-a dat această supremă mângă- e: Maniu are cuvânt și cred că e, și va fi ucultat. „Tragedia ce se petrece în sufletul nstru, în urma pierderii Basarabiei și a or părți importante din Ardeal, Bucovina Dobrogea, nu poate fi înlăturată decât printr'o ștă națională întemeiată pe virtuțile străbune e neamului românesc și prin întronarea mo- lei creștine, în toate manifestările vieții no- are publice și private.“

Suprema poruncă după 10 ani de grea ecare, trebuie să fie pentru noi toți: Să ne ntoarcem la Dumnezeu și la Națiune!“ (Iuliu aniu: Cauzele prăbușirii fostului regim).

Este nevoia imperioasă, necruțătoare, a ocii de față. Dacă Roosevelt va fi ales, și fi ales, a treia oară prezident al Statelor ite, rupând cu o tradiție de 200 de ani, va ea acest dar și ajutor dela Dumnezeu, pen- că și el este cu morala creștină în toate anifestările vieții publice și private. Dintre le peste 100 de milioane de locuitori ai atelor-Unite, 20,000.000 sunt un bloc catolic, ri impun restului de populație împărțit în 4 de secte. Deoparte bloc unic și solidar, altă parte o confuzie de aproape 400 de uri. Și Roosevelt, care a știut ce face în e 2 epoci ale prezidenției sale și știe și um ce va face, căci nu poți lipsi o mare iune și cea mai bogată din lume, stăpâna 30% din tot avutul lumii, de morala creștină, câta teologie știe, știe desigur Roosevelt: tu-i lumea asta nu se găsește un alt nume, numele căruia să putem fi scăpați decât mele lui Isus Hristos. (Sf. Pavel). Cu alte

t și ce au. Alții merg la slujbe, cari atrag noutate și se scuză, c'au lipsit dela sf. arghie, ori că n'au putut veni dela început. nt și de aceia, cari pentru noutate, sau iozitate, iau bisericile de-arândul, indife- t de rit și s'aleg cu cercetarea lor fără știe spune care a fost rostul acestei alergări.

In urmare sunt de părere a ne utiliza ens, prompt și sincer tezaurul serviciilor astre și când va fi epuizat fără a da re- tatele dorite, ceace nu va fi niciodată, a atunci e nevoie de-a ne împrumuta dela cini.

Cel mult spre a înviora atmosfera prin mecul noutății e bine, și chiar de dorit, a se face schimbări de servicii cu preoții din ropiere sau și din depărtare, cari îndepli- d toți cu același elan, artă și evlavie ser- iile divine obișnuite, vor ținea vie făclia dinței în credincioși, ferindu-i de aleșuri năine.

Asta înseamnă creștinism adevărat, ro- nism curat și catolicism răsăritean.

Pr. Leonte Opreș

Devoțiuni greșite

Nimic nu e mai primejdios în materie credință decât a urma capriciul, a satisface atimentul și a lucra independent de auto-atea bisericească.

cuvinte: morala creștină. Iar de mântuit, de scăpat de primejdiile existenței, scapă numai națiile acelea ai căror factori răspunzători stau și activează sub principiile moralei creștine.

Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte, că Maniu, dacă e omul moralei creștine, e omul lui Dumnezeu. Și omul lui Dumnezeu este. Glasul ortodoxiei, trimisul lui Dumnezeu.

Vox illa orthodoxa.

Ceva în legătură cu o întrunire o- prită. Domnul Iuliu Maniu a cerut îngăduință dela Conducătorul Statului să poată organiza pe mâine, 29 Sept. 1940, la București, o în- trunire de protestare împotriva sălbătăciilor ungurești săvârșite față de Românii din teri- toriile cutropite în urma verdictului dela Viena. Intrunirea a fost oprită din motive ce au fost aduse și la cunoștința obștiei printr'o scrisoare mai lungă a d. Ion Antonescu. Acestei scri- sori d. Iuliu Maniu i-a dat un răspuns mai lung și amănunțit, din care reținem și noi rândurile mult grăitoare:

„Cunosc pe deplin greutățile cu care tre- bue să luptați în momentul de față. Apreciez pe deplin năzuințele Domniei Voastre patrio- tice de a le înlătura și doresc din tot sufletul, ca să reușiți desăvârșit în opera Domniei Voastre. Chiar pentru aceasta, — deși în unele concepții generale politice ne deosebim, — mă feresc să Vă fac greutăți cât de mici.

Deplâng și eu rezultatele funeste ale regimului dispărut, pe care l-am combătut consecvent și cu toată energia, expunându- mă, ca și Domnia Voastră, la persecuții, care pe alții i-ar fi putut descuraja.

Pot afirma și eu alături de Domnia Voastră, că: „Oricine își poate găsi în conștiință poveri de suferit, pentru situația în care a ajuns Țara, prin politica din ultima vreme, dar eu nu!“.

[...] Deși cred că provocațiunile unguirilor și afirmațiunile lor calomnioase, că noi Românii am săvârșit agresiuni împotriva maghiarilor dela noi, ar trebui respinse în fața lumii, prin manifestațiuni cât se poate de elocvente, —

Așa se întâmplă când persoane, chiar devote, se leagă de vre-o devoțiune nouă, cu rugăciuni frumoase la auz, stârnitoare de la- crimi, și se hotărăsc, fără să mai ceară sfatul cuiva, să o răspândească. Tot ce e nou prinde ușor și astfel ne putem trezi că noutatea a cuprins multe suflete, alungând devoțiunile recomandate de Biserică.

Nu numai la noi, dar și în Biserica apu- seană, apar rugăciuni tipărite „cu aprobarea bisericească“ (fără să indice autoritatea care le-a aprobat), pe care însă Biserica le des- aprobă. Astfel se ajunge, de ex. ca în mod ridicul și superstițios să se facă rugăciuni către rana spatelui lui Isus Hristos, uitându-se că nu un organ material, ci numai o persoană (persoana Mântuitorului) poate să asculte și să îplinească rugăciunea. La noi, mai mult se copiază astfel de rugăciuni.

M'am pomenit deodată că și în parohia mea unele persoane recitează *Rozarul Sfintelor Râni ale Domnului Nostru Isus Hristos*. Până să ajungă aici, această devoțiune va fi trecut și cuprins suflete și în alte părți ale Bisericii noastre unite. Tocmai de aceea m'am gândit să scriu aceste rânduri, pentruca să poată fi clarificați cei pe care i-ar interesa.

Referitor la această devoțiune, precum și la Devoțiunea Dragostei nimicite a lui Isus, avem un decret al Sf. Oficiu. „In adunarea generală a Supremei Sf. Congregații a Sf.

ținând seamă de dorința Domniei Voastre și de împrejurarea că Dvs. aveți răspunderea pentru obținerea reparațiilor pe care opinia publică românească le așteaptă, — nu insist să ținem acum întrunirile proiectate, ci ne vom mărgini să cultivăm în sufletele noastre și să ținem în opinia publică dârza hotărâre, de a nu ceda nimic din drepturile Neamului Ro- mânesc și să îndreptăm rugăciuni fierbinți Atotputernicul Dumnezeu, cerând ajutor pen- tru străduințele noastre și odihnă pentru su- fletele celor măcelăriți“.

Vocațiile preoțești și îngrijirea lor.

Intr'o serie de articole din „Unirea“, păr. L. Sârbu s'a ocupat pe larg de preoțimea care ne trebuie și de modul cum am putea ajunge la ea. Cred că pe Sf. Sa nu l-a îndem- nat atât de mult la cele spuse lipsurile vieții spirituale din seminare, cât felul cum se prezintă preoții pe terenul pastoral. Văzând a- decă faptul că mulți preoți nu sunt după do- rul Bisericii și după cerințele vremurilor, a rămas convins că răul este în rădăcină: în școala de formare preoțească. Deși atmo- sfera vieții seminariale este pentru viitorul preot ceace este căldura și apa pentru să- mânța din pământ ca să încolțească, totuși am părerea că nu tot răul provine de acolo. Ba din contră, susțin că de acolo provine re- lativ puțin rău, cel mai mult provenind din altă parte.

Imi aduc aminte de anii vieții semina- riale, când din an în an ne vedeam mai aproape de menirea noastră și mai formați pentru ea, atât științificește cât și sufletește. Când în orele libere, prinând când pe unul, când pe altul la o plimbare, ori chiar în gru- puri, câte planuri mărețe nu se puteau auzi, câtă hotărâre pentru a le executa și câtă mulțumire se prevedea în sufletele viitorilor preoți, de vor fi așa. S'ar fi putut, ori s'ar putea spune de astfel de oameni, cari se im- părțășeau așa de des cu ss. taine, că n'ar

Oficiu, ținută în 29 Noemvrie 1939 propunân- du-se dubiul:

E oare licit de a promova printre cre- dincioși formele de devoțiune, numite în mod vulgar: *Devoțiunea Dragostei nimicite a lui Isus și Rozarul Preasfintelor Râni ale D. N. Isus Hristos*;

Excell.-mi Cardinali incredințați cu apărarea lucrurilor de credință sau de morală, luând în considerare și Decretul din 26 Mai 1937: „Despre neîntroducerea de noi forme în cult sau sau în devoțiuni, precum și despre suprimarea abuzurilor în aceste lucruri (vezi Acta Ap. Sedis, 1937, pag. 304) au ho- tărât să răspundă că nu e licit.

Joi, în 7 Decemvrie 1939, S. S. Pius XII, în audiența concesă Revs. Stresa al Sf. Oficiu, aprobă, confirmă și poruncește, să fie publicat sus numitul răspuns al Ecc.-lor Car- dinali“. (Publicat în Roma la 12 Dec. 1939).

Prin urmare, e clar că recitarea aceluși Rozar nu poate fi în mod licit încurajată, deci Biserica nu-l aprobă, iar cei ce s'au obișnuit cu el, să nu mai continue a-l recita. Va fi poate greu pentru unii, să se lase de cea ce le place, însă nu sunt oile care trebuie să conducă pe păstor și nu poate fi persoană pioasă aceea, (chiar de se împărțășește zilnic) care refuză a se supune autorităților biseri- cești.

Trebuie să avem mare grijă de ceace

fi avut vocațiune, ori nu și-ar fi câștigat-o? Oamenii cari chiar dacă n'ar avea vocațiune ori nu și-ar câștiga-o, n'ar putea sta patru ani neobservați. Să nu se creadă însă că micile ștregării, inerente firii tinerești, ascund suflute stricate. Nici să nu se creadă că cei tăcuți și retrași ascund înțelepciunea lui sf. Toma de Aquino, ori sfințenia lui Ioan Vianney.

In seminarii vocațiunile se documentează. Cei cari nu o au și-o pot câștiga. Prin trăirea convingerei că viața noastră-i Hristos. Dar fără a ne hrăni mereu cu tainele Lui nu putem trăi. Cu un cuvânt: seminariile pot ridica sufletul până la ceea ce se numește om și preot ideal. Un lucru însă nu poate seminarul: Nu poate schimba firea noastră omenească. Așa fiind deci, trebuie să nu se uite că ori cât de preoți am fi, tot oameni am rămas și, în consecință, preoțimea trebuie tratată după legile și pretențiunile firii omenești. In primul rând împărțirea după merit a beneficiilor parohiale. Iată o problemă grea, care a făcut în multe suflete preoțești adevărate prăpastii, iar superiorității bisericesti mult necaz!

Că Inalta Superioritate Bisericească n'ar fi voit, sau că n'ar voi să le rezolve toate spre binele Bisericii și spre mulțumirea tuturor, nici nu o discutăm. Ceeace vreau să spun este, că nu toți din cei mici văd așa. Și că avem un număr mare de nemulțumiți în rândul preoților pe chestiunea împărțirii beneficiilor. Că este îndreptățită nemulțumirea ori ba, rămâne pentru fiecare caz în parte să se discute. In cauza noastră nu aceasta interesează, ci aceea că sunt nemulțumiri. Fapt care pe unii preoți îi face să dezerteze — în cel mai strict înțeles al cuvântului — dela datorințele lor preoțești¹⁾.

Sigur, oricât ar fi de neîndreptățiti, nu este justificată atitudinea lor. Dar cum spuneam: oricât de preot ai fi, tot om ai rămas. Altfel cum se explică după o neîndreptățire, poate închipuită, să se audă din gură de preot: „Numai pe calea preoțească nu vei mai ve-

¹⁾ Cel care dezertează dela datorie fiindcă n'a apucat la o parohie mai cu venit material decât la aceea la care a făcut pe „apostolul“ până aci, acela n'are, și poate că nici n'a avut conștiință preoțească. Unui atare specimen i-se potrivesc cuvintele mai marelui Păstorilor: Iară năimitul fuge, pentru că năimtit este și nu-i este lui grijă de oi (ci de ce poate trage de pe ele). Har Domnului că unii ca aceștia nu-s prea mulți la număr. (N. R.)

fac credincioșii noștri, mai ales de felul cum se roagă și de cărțile pe care le citesc. Sunt și la noi o mulțime de cărți de devoțiuni pe care în simplitatea lor mulți le citesc și le recitesc, deși cuprind lucruri deadreptul ridicole. Altele sunt tipărite de sectari, iar altele au scris pe ele un foarte dubios: „nihil obstat“.

E necesar a priveghea ca nimic profan, ilegal sau superstițios, să nu între în manifestările credinței noastre. In Decretul mai sus amintit (26 Maiu 1937) Sf. Oficiu, se plânge că, cu toate admonestările Bisericii, se introduc și se propagă între credincioși devoțiuni care strică adevăratei pietăți. Cei ce conduc turma lui Hristos, onerata eorum conscientia, trebuie deci să vegheze ca legile Bisericii să fie observate, să se păstreze curată credința, iar cultul plin de măreție, lipsit de „toate aceste deprinderi sufletești care trădează un zel puțin inteligent și constituie pentru simțul creștin o adevărată ofensă“. (Observatorul Roman din 16 Iunie 1937).

Pr. Eug. Popa

dea din neamul meu“; ori: „Nu este nici o dreptate pe pământ.“ Și aceasta dela cei ce după toate notele superiorității seminariale erau cu vocațiune și viață spirituală frumoasă. Prin urmare, se impune, în interesul menținerii zelului preoțesc, un metod nou de distribuire a beneficiilor, apt pentru a îndelătura orice nemulțumire. Aceasta pentru că este mic foarte numărul celor, cari oricum ar fi loviți, nu se abat dela datorie.

La noi parohiile se împart de către episcopii eparhioți, singuri în drept și responsabili de felul cum o fac numai înaintea conștiinței lor și lui Dumnezeu. Metodul de împărțire este aprecierea după informațiile aduse de organele în subordine. Metod nu tocmai din cele mai fericite. Nu doar pentru că s'ar trage la îndoială obiectivitatea acestor organe, îl găsim de atare sistemul, ci pentru că cei interesați de a ajunge la un beneficiu, în măsura legăturilor ce le au, pun tot la cale pentru a se evidenția cât mai mult. Așa au rămas și rămân mulți cu umbră, necunoscuți, fără ca episcopul să aivă vre-o vină, ci toată vina este a unora care vreau să se ridice fără merit.

Metodul apt de a înlătura nemulțumirile, cu urmări catastrofale în viața pastorală, este împărțirea beneficiilor în clase și a oamenilor, la fel. Criteriul de selecționare a preoților să fie după: intelect, studii, purtare, zel, aptitudini, indeletniciri, oratorie, disciplină, hărnicie pastorală, realizări, punctuozitate, inițiativă, corectitudine canonică etc. In forma aceasta notați oamenii, la caz de concurs toți știu cine va primi beneficiul; cel cu media mai mare. In forma aceasta nemulțumirile ar fi excluse. Atunci s'ar ști de toți că osteneala din copilărie te ajută la răsplată.¹⁾

Nu este practică nici notarea în secret, la dosarul personal. Orice notare trebuie adusă la cunoștința celui interesat și susținută. Dacă nu o poate spulbera se va recunoaște de atare, scăzând și din pretențiuni.

Abaterea dela datorie, renegarea conștiințelor și a credinței, din vremurile noastre, se mai datoresc și elementelor din care se recrutează noii preoți. In vechime se dedicau preoției tinerii cei mai superiori ca intelect ai Neamului nostru. De aceea nu se găsește la preoțimea tânără, onoare excepțiilor, logica și puterea de judecată a preoților vechi. Zigzagurile în purtare și convingeri sunt simptomele omului fără de cap.

Plasarea fiecărui element la locul său va atrage, barem pe viitor, elemente tot mai bune în rândul preoțimei. Retribuirea oamenilor după o dreptate milimetrică va introduce între Superioritatea Bisericească și supuși raportul acela necesar de dragoste, puternic stimulent pentru muncă conștiincioasă, singura constructivă. Aceasta o doresc: Biserica și Episcopia înseși. Și o dorește oricine simte cu Hristos și cu Biserica.

Pr. Ioan Oniga

Spre știre. Se face cunoscut, prin aceasta, tuturor celor pe cari îi privește, că la Teologia Academică din Blaj cursurile se vor începe cu ziua de 15 Octomvrie c. Firește, întru cât nu se vor lua între timp alte măsuri, ce, eventual, vor fi impuse de împrejurări. — RECTORATUL.

¹⁾ „Plata voastră multă este în ceruri“. Așa spune Domnul. Și, de altfel, vrednicii reale nu prea rămân neobservate. Năcazul e cu preoții (?) încărcăți de vrednicii închipuite pe cari tot mereu le alășează (N.R.)

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Lugojului a făcut mai nou următoarele schimbări în sânul clerului eparhial: *Petru Marcu* din Rămoșel a fost numit la Hunedoara I; *Alexandru Ganga* din Lățunaș la Zăicani; *C. Capros*, libe nouhirotonit, a fost rânduit la București din jud. Hunedoara. — *Preoți refugiați*, trimiși în eparhia Lugojului și repartizați: *Vladimir Stabel* dela Cernăuți II, la Ohaba-Păcele; *Ioan Boiciuc* dela Cernăuți III, Chereș II; *Ioan Gorcinski* dela Repedea (Bucovina) la Scăiuș; *Ioan Gorcinski* dela Stoiceni, la Internatul de băieți din Lugoj, ca superior; *Vasile Moody* din Șimleul Silvaniei la Săcărîmb; *Iosif Nistor* dela Salonta, Golșo; *Victor Pop* din Suciag, la Giulița.

Desființarea clasei de bacalaureu. Ministerul Educației Cultelor și Artelor a luat o măsură de care numai bucura se poate tot lumea de bine: a desființat așa zisa „clasa de bacalaureat“. Prin urmare s'a revenit la clasa VIII-a, după vechea programă.

Locale. Dumineca viitoare, a treia de înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală pâr. *Augustin Folea*, canonic mitropolitan.

Bustul lui Simion Bărnuțiu la Blaj. La îndemnul unor intelectuali, fericit inspirat din *Șimleul Silvaniei*, bustul lui *Simion Bărnuțiu*, cuvântătorul cu glas de arhanghel pe Câmpul Libertății în 1848, a fost ridicat și adus la Blaj spre păstrare. Aci a fost prezent se află în Castelul Mitropolitan. Dăjduim însă că o să steie, cât mai curând în fața Catedralei ce a văzut începutul rețelei adunări din pașopt și a auzit și glasul lui Simion Bărnuțiu.

Noul prefect al jud. Târnava Mică fost numit în persoana d. *Ion Covrig*. Nou fost profesor de filosofie la liceul de Blaj din Blaj. Nou numitul face parte dintr-o clasă ce au activat în rândurile legionare, și la mări de restriște pentru ele, a și pățimitoru crezul susținut pe față și deschis.

Domiciliu obligatoriu. Dintr'un decret născut al Ministerului de Interne se știe că s'impus domiciliu obligatoriu, între alții, generalilor: *Gh. Argeșanu*, *Ion Bengliu*, *Gabriel Marinescu*, *Ion Ilcuș* și *Florea Tenescu*. Dăjduim: *Victor Iamandi*, *Teofil Sidorovici*, *Ion Ghelmegeanu*, *Cezar Petrescu*, *Eugen Teanu*, *Eduard Mirto*, — tot nume cunoscut și făcând. Măsura aceasta — așa se spune — s'ia luat „pentru a-i pune (pe numiții) la adăpost de orice violență publică; pentru a pune capăt agitajunilor pe care le puneau la cale clandestin, și pentru că sunt în cercetarea justiției“. — *Qualis mutatio rerum!*

Familia pâr. Octavian Popa multă țămeste tuturor acelora, cari, prin cuvânt și prin scrisori, prin participare la înmormântare și prin flori, au încercat să îi mângăie și întăriască cu prilejul durerii roasei pierderi a scumpei noastre *MARIE* n. POPP, care s'a stins din viață în seara zilei de 7 Sept. 1940, în Brașov, în vreme ce familia sa făcea calvarul drumului dela Cluj la Făgăraș.

Pâr. Octavian multă țămeste în mormânt deosebit Fraților, cari au adus s. Jertvă euharistică pentru odihna sufletului bătrânului bitei sale soții.

Făgăraș, 30 Sept. 1940.